

Nýggjar maskinur eru treytin fyri menning

Tað eru avgjört vissir útflutningsmøguleikar fyri grótidnað, metir Tórmóður Dahl

— Vit vóna, at Grótvirkid verður nýmótansgjørt. Tí hava vit verið í Italia og hugt eftir amboðum á eini stórarí grótmessu, sigur Óli Nielsen, grótheggari, við Sosialin.

Óli Nielsen, sum hevur leitt virkið í eini tvey ár, hevur fyrstuttum verið í Norður-Italia saman við Søren Sørensen, verkfrøðingi, ið er nevndarformaður í Føroya Mekaniska Grótidnað.

Avgamlar maskinur

Óli Nielsen visur á, at tað heilt avgjört er neyðugt at skifta maskinurnar út, um nakað skal kunna gerast við grótidnaðin.

Fleiri av maskinunum eru frá aldaskiftinum.

Tær eru hopleysar at arbeiða við og tað er ógvuliga avmarkað, hvat ið kann gerast við teimum. Framleiðslan verður alt annað enn effektiv og tí verða vørurnar dýrar.

Fullfíggað útbygging 2—3 mill. kr.

Tað fyrliggur ikki nukur

Eitt snotuligt blað

Eitt forvitnisligt og snotuligt eintak av blaðnum Magn er komið út.

Í blaðnum eru 8—10 greinir umframt tvær stuttsegur og eitt bókarmáli.

Millum greinirnar er ein samrøða við ríkisumboðsmannin, Leif Groth, ein samrøða við Carl Mouritsen í Snikkarastovu og konuna um Kaffisøluna.

Bygdarsøgan er hesu ferð av Eiði, har Magn eisini hevur eina landbrúksfrøgn, um brúkið hjá Súsanu og Jákup Ejdesgaard.

Tørvurin á barnagerðum í Havn verður eisini viðgjørdur, eins og Magn hevur tikið fram nakrar býarmyndir úr Havn — betong, glas, bilar og urtagarðar.

Nakrar av maskinunum á Grótvirkinum eru frá aldaskiftinum!

byggingarætlan fyri grótvirkid, men meiningin er at gera eitt upplegg til eina útbygging.

Óli Nielsen sigur, at nevndin fyri virkið er sinnað fyri eini útbygging.

Hvussu kostnaðarmikil ein útbygging verður, er ikki lætt at siga, men Óli Nielsen metir, at ein fullfíggað útbygging á virkisøkinum Yviri við Strond fer at kosta einar tvær—tríggjar mill. kr.

Men tó kunnu nýggjar maskinur keypast fyri ein rimuligan pris.

Framtíðar idnaður

— Tað er heilt avgjört ein framtíð í grótidnaðinum, um nakað av peningi verður sett í, sigur Óli Nielsen, sum heldur at tað er ófatuligt, at føroyingar ikki hava gjørt meira burtur úr grótinum, tí vit hava jú grótið.

Kemur idnaðurin veruliga á fótur, kann eisini roknast við útflutningi av grótvörum. Tað var fyrst 15—20 árum síðani sagt, at grót var farið í søguna, men so er ikki, sigur Óli.

Her hugsar hann serliga um húsafasador, grót til trappur og harafturat prýðislutir sum vasar, lampur, brævpessur og annað tilíkt.

Í løtuni verða so at siga bara gravsteinar gjørdar á grótvirkinum. Tíð er ikki til annað, men áður eru eisini gjørdar prýðislutir á virkinum.

Gott at fáast við

Grótið í Føroyum, basalt, er gott at fáast við. Óli sigur, at tað hevur møguleikar fram um onnur grótsløg. Soleiðis hevur føroyska grótið í sjálvum sær teir samlaðu eginleikarnar, sum granit, marmor og sandsteinur hevur.

Óli greiður frá, at á grótmessuni vóru grótrameiðarar úr øllum londum. Har mætti hann einum manni, sum kendi nógv til basalt, men sum ikki visti, at tað kundi skyggjast — polerast — sum tað føroyska kann. Annars er basalt vanliga poknut.

Tríggjar høvuðsmaskinur

Grótvirkinum tørvar serliga tríggjar maskinur: sagi-, skeri- og slípu-maskinur. Harafturat koma aðrar smærri sermaskinur.

Síðan teir eru komnir heimaftur hevur grótvirkid fingið tilboð uppá tvær maskinur — eina slípu- og eina skerimaskinu. Tær kunnu á bryggju í Italia latast fyrst 233.000 kr.

Harafturat kemur ein sag. Hon liggur um hálva millión kr. Soleiðis metir Óli, at ein nýggjan av maskinorkuni kann lata seg gera fyrst umleið eina millión kr.

Stórir munur

Sum dømi um, hvussu óarbeiðsligar maskinurnar á Grótvirkinum eru, tekur

Óli eitt virki, sum teir vitjaðu í Italia.

Á virkinum, sum liggur í einum dali, har fleiri hundrad grótvirkir liggja, arbeiða fimtan mans. Ella tvífalt tað sum er á Grótvirkinum í Havn.

Hesir 15 mennir kunnu saga, skera, polera og pakka einar 800—900 kvm. av kunstmarmori — marmorpetti, sum eru límað saman — um dagin.

Á Grótvirkinum í Havn eru maskinurnar bert fjar fyrst at polera tríggjar kvm. og pakka einar 7—8 kvm. um dagin.

Vissir útflutningsmøguleikar

Tórmóður Dahl, idnaðar-ráðgevi, metir, at tað avgjört eru vissir útflutningsmøguleikar fyri grótidnaði. Hesin møguleikin er eisini ávistur í tí stóra idnaðarálitinum, sum landsstýrið hevur latið eina nevnd gjørt.

Tórmóður Dahl sigur, at teir hava arbeitt við at kunna møguleikar og finna marknaðir fyri grótidnaðin samstundis sum møguleikarnir fyri keramikidnaðin eru kannaðir. Hetta verður gjørt fyrst at hava eitt so breitt vørugrundarlag sum møguligt.

Spurdur, um tað ikki er í dýrara lagi at flyta grót millum lond, sigur Tórmóður Dahl, at tá vit kunnu innflyta grót úr Portugal fyrst at prýða kirkjuna í Havn, kunnu vit saktans flyta út grót til at prýða kirkjur og bygningar við aðrastaðni.

kringoyggjarnar

Føkk 35 tons av makreli

Royndarveiðan við gørmum eftir makreli undir Føroyum er nú liðug. Fiskirannsóknarstovan leigaði klaksvíksbátin Juvel til hesa royndina í august og september. Úrslitið gjørdist 828 kassar av makreli, ella uml. 35 tons. Makrelurin varð frystur til agn. Juvel hevði tilsamans 31 setur allan vegin runt um oyggjarnar og var úrslitið ójavn, úr ongum upp í 105 kassar uppá setuna. Mest var at fáa norðan- og eystanfyri.

Jákup Sverri Joensen, fiskifrøðingur, sigur, at úrslitið er betri, enn teir høvdu ventað, og er ætlanin at royna aftur næsta ár.

Annars er onki forboð móti at veiða makrel undir Føroyum og fiskifrøðingar hava heldur ikki mælt frá tí. Men enn vita teir lítið um henda stovnin. Makrelurin, sum Juvel fekk, var góður og kann væl brúkast til matna, sigur Jákup Sverri Joensen.

Javnaðarfundur

Komandi týskvöld skipar Suðurstreymoyar Javnaðarfelag fyrst fundi við valevnum.

Fundurin verður kl. 20.30 í húsunum hjá Havnar Arbeidsmannafelag við Tinghúsvegin.

Hans Holm eisini á

Á vallistanum hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag, sum stóð í Sosialinum seinasta leygardag, var eitt navn dottið burtur í millum.

Tað var Hans Holm, læraraskúlalerari, sum av misgávm ikki var nevndur.

Frumframfærsla í Havn

Í kvøld verður frumframfærsla av sjónleikinum Seymistovan í Sjónleikarhúsinum.

Oskar Hermansson hevur týtt leikin úr íslendskum. Í Íslandi fekk leikurin avgerður av einum ungum leikrithøvunda, frálika góða móttøku.

Maður av húsi at oysa í samkomuhúsinum

Húsavík — ungmannaafelagshúsið stendur á slættanum

Tað hevur regnað dúgliga í heyst, so nógva staðni hevur gingið strítið at fáa hoyggina lidna. Eisini í Húsavík, men leygardagin 16. september noyddust húsveikar at sleppa øllum tankum um hoyggj og fara fjølmentir oman í ungmannaafelagshúsið við spann í hond. Tað hevði regnað av grímdan dagin og Teigalendið, har sum ungmannaafelagshúsið stendur, lá undir vatni og tað rann inn í húsið.

Tað gjørdi ikki mun, hóast teir høvdu vegin av, so har gjørdist ikki annað enn at oysa og vóna, at tað kláraði í. Skopunar og skálveikar høvdu leigað hús til brúdleyp um kvæðið, men teir fingur sína veitslu kortini, tí móti kvæðið blíðkaðust veðurgudarnir og tá brúdleypsgestirnir komu var so tofulga turt á Teigalendinum.

Gamalt fólk sigur, at tað hevur ikki regnað so nógv í Húsavík síðani 12. oktober 1931.